

Просечна плата у Србији исплаћена у јулу била је 46.280 динара. Али, као што то често бива са статистиком, просечна цифра ни овог пута не открива право стање ствари.

Наиме, грађанима који раде за 20.000 динара, тај просек делује сасвим недостижно, због чега и није реткост да људи једноставно не верују статистици.

Међутим, када се погледа како се дошло до тог просека, слика о томе колике су заиста плате у Србији постаје нешто јаснија.

Тако је према последњим доступним подацима Завода за статистику, у марту ове године у Србији било безмало 30.000 запослених људи који уопште нису примили плату, а радили су. Скоро још толико - 28.683 јесте примило зараду, али мању од 20.000 динара, што је испод законског минимума. То значи да преко 58.000 људи у Србији ради и зарађује мање од 160 евра месечно. Њима просечна плата мора деловати нестварно.

Па ипак, она је сасвим стварна. Јер, док 58.000 радника нема ни 20.000 динара, исто толико њих зарађује између 110.000 и 150.000 динара. У просеку, дакле, добро стојимо. Статистика показује да скоро 40 одсто запослених прима мање од 45.000 динара, што ће рећи мање од просека. Сви остали имају више.

Ипак, то није реално стање ствари. Подаци Завода не узимају у обзир запослене код предузетника, као ни раднике Министарства унутрашњих послова и Министарства одбране. Будући да су предузетници углавном мале трговинске радње, занатске радионице, ћевабџинице, пекаре и томе слично, јасно је да је највећи број слабо плаћених радника потпуно изостављен из обрачуна. Изостављени су и радници из сиве зоне, који су такође углавном на доњим степеницима платне лествице.

Заправо, подаци које Завод објављује односе се на нешто више од милион радника, што је тек мало изнад половине свих запослених.

То не значи да ови подаци уопште нису релевантни, јер ако је велики део корпуса слабо плаћених радника изостављен из обрачуна, они боље плаћени су доста добро покривени, будући да они углавном раде у фирмама које Завод уврштава у своју статистику.

Тако видимо да скоро 45.000 људи у Србији зарађује више од 150.000 динара месечно, што је четири одсто свих радника обухваћених овим обрачуном.

Још 86.000 људи прима од 85.000 до 110.000 динара, а 154.000 људи зарађује од 65.000 до 85.000 динара месечно. Најбројнију групу по овој статистици чине грађани чија је плата од 45.000 до 65.000 динара. Њих је 281.000, односно 28 одсто свих радника чије плате мери Завод.

Поређење по регионима показује оно што се већ и знало: Београђани имају највеће плате. Тако у просеку 38,5 одсто радника у Србији има плату мању од 45.000 динара, али у Београду, само 28,5 одсто запослених прима тако ниске плате. Наравно, у главном граду су и цене веће него у остатку Србије, али чињеница је да јужно од Саве и Дунава око 45 одсто свих радника има мање од поменуте цифре. И то - без запослених у предузетничким радњама. Војвођани се држе мало боље - са 40 одсто радника који имају мање од 45.000, али и то је далеко испод београдског просека.

Уствари, када се пореде плате по регионима, јасно је да Београд предњачи по високим платама, а јужна и источна Србија по ниским. Тако у престоници, осам одсто запослених има више од 150.000 динара, у Војводини четири одсто, а у остатку Србије само два.

С друге стране, у Београду има два одсто радника који примају до 20.000 динара, у Војводини и Шумадији три одсто, а у југоисточној Србији - четири.

Једина категорија где су сви делови земље изједначени јесу запослени који уопште не примају плату - свугде их има по три одсто.

Сарадник Економског института Махмут Бушатлија каже да економска слика у којој су плате толико ниске као у Србији свакако није добра, али додаје да су "просеци увек добри да оправдају много штошта".

- Ако је просек 46.000 динара, а јасно је да постоје и плате које су четири пута веће од тог просека, онда је очигледно да мора да постоји много оних грађана који примају плате

које су мање од просека, како би у збиру могла да се добије та плата од 46.000 -
напомиње Бушатлија.

Према подацима Завода, девет одсто запослених има до 25.000 динара. На другом полу,
десет одсто запослених зарађује више од 110.000 динара.

Утешно

Ако је за утеху, по платама стојимо нешто боље него пре три године. Те 2013. је било пет
одсто радника који уопште нису примали плате, мада је тада било и десетак хиљада
више запослених него данас. Тада је и више радника примало мање од 45.000 динара -
њих 41,7 одсто према 38,4 одсто данас. С друге стране, и цене су биле ниже јер је
инфлација у том периоду била око 5,5 одсто.

А. Милошевић

(Данас)